

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Chestia de naționalitate și Marea-Austrie.

În cartea sa despre *formațiunea statelor naționale și chestia de naționalitate*, domnul Iászi Oszkár se ocupă și cu ideea, ori cu planul, înființării unei *Mari-Austrie*, pe ruinele statelor dualiste de astăzi: Austria și Ungaria. Părerile sale sunt următoarele:

Am ajuns la problema Marii-Austrie. Orice altă gravitare în afară e astăzi lucru nesperios, pentru că după starea de astăzi a forțelor, cari conduc politica mondială, gravitarea în afară e curată imposibilitate. Dacă este direcție centrifugală la poporul naționalist, ea astăzi e reală, lipsită de utopie, căci gravitarea se poate face numai spre — Marea-Austrie. Gravitarea aceasta astăzi e încă primitivă și inconștientă, dar nu poate fi negat, că se bazează pe forțe mari istorice și pe forțe vii din prezent.

Asupririle din Ungaria, falsa democrație, constituția de clase, deșteaptă în mod necesar în poporațiunea naționalistă ideea unui federalism austriac, ideea unui imperialism democrat, în reuniunea statelor din Marea-Austrie.

Problema aceasta e veche. A formulat-o și Mocșary Lajos, cu privire clară a unui mare bărbat de stat, astfel: „Dacă Ungaria vrea să ducă o viață independentă de stat, nu se poate dispensa în mod absolut de datorința, de a trăi în bună pace cu naționalitățile. E imposibil, ca maghiarimea să nu înțeleagă, în cele din urmă, că a ținea pept cu năzuințele de unitate a monarhiei, și cu naționalitățile, e curată neputință, și e imposibil să nu înțeleagă, mai curând ori mai târziu, că cu utopiile maghiarisării, naționalitățile

sunt mănate de-a dreptul în brațele molohului unității monarhiei“.

Încă în zilele prefacerilor revoluționare dela 1848 s'a putut constata imposibilitatea punctului de vedere, în contra căruia luptă Mocșary. Logica faptelor e totdeauna mai tare decât logica oamenilor, și de fapt, după decretarea independenței, guvernul revoluționar caută numai decât să lege pace cu naționalitățile. Dar intențiunea a fost prea întârziată. Neînțelegerile cu naționalitățile au sigilat soarta revoluției maghiare. Concepția feudală despre chestia de naționalitate a fost neputincioasă pentru suportarea unei crize de stat.

Situația nu s'a schimbat de atunci într-o nimică în esența ei. Clasa domnitoare maghiară numai astfel își poate menține politica de asuprire față de naționalități, că a abzis de orice pretensiune serioasă, de independență economică și politică față de Austria. Când cu episodul oligarhic al „resistenței naționale“, a cutezat a se pune în fața prerogativelor domnitoriului, dinastia numai decât a recurs la vechea ei tactică: a ridicat naționalitățile și democrația în contra feudalismului, care apoi s'drobit și tremurând a îmbrăcat de nou toga „credinței tradiționale față de rege“, numai pentru ca să poată eluda dreptul electoral, universal și secret, promis poporațiunii țării din partea Coroanei.

E lucru clar, că Ungaria se află și astăzi în fața dilemei, ori de a rămâne băgată în jugul feudalismului agrar, sub domnia oligarhiei naționale, ca colonie economică a Austriei, ori apoi de a crea adevărata democrație, de a păși pe terenul capitalismului industrial și a năzui din toate puterile spre întărirea vieții economice. Alternativa primă ar conserva așa numita domnie exclusivă maghiară, care însă nu

e domnia poporului maghiar, ci vecinica susținere a privilegiilor desvălite ale staturilor vechi privilegiate. Alternativa a doua ar satisface, cu bazele ei consecvente democratice, pretensiunile juste ale naționalităților, ar uni spre o muncă creatoare toate puterile productive ale Ungariei, în scop comun, și ar asigura posibilitatea dezvoltării libere a țării pe întreaga linie.

O democrație europeană apuseană, un capitalism modern, e absolut cu neputință pe lângă aparatul polițienesc al domniei de clasă, reclamat de politica naționalistă de astăzi. E imposibil să asuprești o jumătate de țară astfel, ca ceealaltă jumătate să poată înainta în perfectă libertate pe terenul industrialismului. Fără a fi statul un stat de drept perfect și cinstit, și fără a avea el o politică școlară, care să producă adevărata cultură a poporului, e cu totul imposibilă concurența, purtarea luptei cu statele mari industriale.

Legea de naționalități ne dă posibilitatea, de a sana ranele cele mai înveninate ale chestiei de naționalitate, de a scoate toate forțele productive ale țării de sub o grea și dureroasă apăsare, de a putea fi învinse puterile centrifugale, cari pot deveni primejdioase, de cătră puterile centripetale.

Natural, că șoviniștii, patrioții lărmuitori, robi leneși ai prejudecăților orbe, auzind despre planul acesta, despre punctul de vedere vechiu maghiar al lui Deák și Eötvös, vor striga, că e tradare de patrie, e batjocură la adresa maghiarimei, e primejdie pentru statul național! Dar să ne gândim cu calmitate la următoarele două eventualități:

1. Direcția politiceii naționaliste rămâne cea actuală. Maghiarimea țării rămâne deci neștirbită. Dar ce înseamnă această maghiarime? Domnia exclusivă a aristocrației cu moșii,

care cu servitorimea ei, cu usurarii ei, și cu renegații naționaliști, stăpânește întreg poporul maghiar, pe toți cetățenii maghiari și toate păturile naționalităților. Domnia aceasta a oligarhilor e însă posibilă numai cu ajutorul Austriei. Iar Austria e aplecată a da mână de ajutor feudalismului numai în cazul, dacă e mulțămită cu privire la starea actuală a țării, ca colonie economică austriacă, și cu privire la toate pretensiunile militare ale imperialismului.

Dar politica aceasta e politica sărăcirii materiale și spirituale, căreia îi lipsește orice putere de împreunare și de asimilare. Țara e proprietatea câtorva sute de familii domnești și a celor susținuți de ele. Asupra mulțimilor se lasă în mod tot mai apăsător criza economică, administrația asiatică, superstiția și — usura. Mulțimile încep a se mișca, a murmura și a se revolta. Fericiții posesori ai puterii văd și înțeleg primejdia, cu care le este amenințată domnia. Impart deci poporul flămând și prost, în grupuri naționaliste, pe cari le pun în conflict între olaltă. Și cu cât va fi mai mare amărăciunea poporațiunii țării, cu cât mai tare se va apropia ea de criza economică și morală, cu atât mai sgomotoasă va fi lupta naționalistă, pentru că proletariatul spiritual, mereu în creștere, ne putând fi satisfăcut, își varsă focul în contra naționalităților, pe cari le urește.

Dar situația aceasta formează tocmai contrariul dela condițiunile, pe lângă cari s'ar putea începe munca puterilor de asimilare. Pentru că oricât de multe vorbe maghiare s'ar turna cu forța în capetele micilor elevi, oricât de mulți agitatori panslavi sau dacoromâni ar fi aruncați în temnițe, oricât de multe colonii maghiare s'ar face printre naționalități și ori câte legi excepționale s'ar crea pe seama națio-

FOIȘOARĂ.

Bacalaureatul Principelui Carol.

(Fine.)

Cuvântarea dlui Litzi.

După proclamarea rezultatului, dnul Litzi, președinte al comisunii, a rostit următoarea cuvântare:

Sire,

În numele colegilor mei și al meu, rog pe Maiestatea Voastră să-mi îngăduie ca, în puține vorbe să-i arăt: ce anume ne frământă gândul și inima în clipa de față.

Maiestatea Voastră își poate lesne închipui, ce val de bucurie a trebuit să cuprindă sufletul fiecăruia din noi, când s'a văzut chemat să servească drept profesor A. S. R. Principelui Carol. Era o onoare, la care nimeni dintre noi nu îndrăznește să râvnesească, o distincțiune, pe care nu știu prin ce anume o meritase. Dar mândria firească pe care o resimțeam nu ne putea împiedea să vedem în același timp și greutatea sarcinii și mărirea răspunderii. De aceea nimeni n'a pregetat un moment dela îndeplinirea datoriei, fiecare s'a silit din toate puterile sale să fie la înălțimea chemării. Nu noi vom judeca și hotărâ până în ce măsură am putut călășându-ne așteptărilor Maiestății Voastre și dacă ne-am împlinit cum se cuvenea datoria mare și sfântă față de dinastie și față

de Țară. Noi nu putem în momentul acesta decât să adresăm Maiestății Voastre adâncile noastre mulțămiri pentru onoarea deosebită și pentru marea încredere pe care Maiestatea Voastră a binevoit a ne arăta.

Este însă și o a doua latură, pe care cer voe Maiestății Voastre s'o pun în lumină. Dacă în școala publică marele număr al elevilor ne face să perdem din vedere pe fiecare din ei în parte și să ne aștinem ochii minții asupra totalității lor, în schimb atitudinea noastră sufletească în cazul de față era cu totul alta.

Ani desrându-l am avut înaintea noastră același copil viu și sglobiu; zi după zi puteam vedea și urmări cum răsare și crește, tot mai frumoasă și viguroasă, planta de preț, care este sufletul unui copil ce se deșteaptă și năzuiește spre viață. Iar soarta noastră cea bună ne hărăzise norocul nesămut de a îngriji, de a plui, de a uda această plantă. E oare surprinzător dacă și în sufletele noastre a încolțit și a crescut un sentiment cald de solitudine părintească, o iubire, o pentru un frățior mic, pe care-l duceam de mână și pe pajiști înflorite și pe povârnișuri pietroase. Ceesuri de lecțiuni nu mai erau pentru noi ore de muncă, ci ore de senină mulțămire sufletească, și vecinic ni le vom aminti cu duioșie ca pe cele mai frumoase ale vieții noastre. Pentru toate acestea și pe temeiul unui sentiment adevărat și trainic de iubire, viu să depun înaintea Maiestății Voastre expresiunea celei mai nefermurate recunoștințe.

În sfârșit, Sire, în acest moment, care pentru noi este de o rară solemnitate, fiindcă este un moment de despărțire și are în sine ceva din strângerea de inimă a pasării care asistă la cea dintâi încercare sfioasă de zbor a puiilor ei, în acest moment zic, fie-mi îngăduit să adresez câteva vorbe de rămas bun Principelui Carol.

Măria Ta! Erai copil când te-am cunoscut; azi ești aproape un tânăr în floare. Multe schimbări s'au făcut în acest restimp în ființa Măriei Tale, dar între ele este una, la care și noi am contribuit cu tot prisosul gândului și a inimii noastre. Ceesurile petrecute împreună la masa de lucru dela Cotroceni, unde u'tam și cine ești și ce suntem, ceasurile în cari când ori te sileam la lucru, pentru Măria Ta erau ore de lecții, pentru noi însă erau ore de sbucium fericit, căci simțeam, că se desprindea mereu câte ceva din ființa noastră sufletească spre a se alipi de ființa Măriei Tale. Noi Te privim azi ca pe făptura noastră și ne ești drag și Te iubim, cum ori ce om își iubește rodul sufletului. Astăzi ne despărțim. Vei merge, firește, înainte cu învățătura și-ți dorim să ai parte de sfătuitoari cât de bani și de deștinioși; dar mai presus de toate îți urăm, să ai parte de sfătuitoari, cari să te iubească așa cum te iubim noi. Cu această pânghie a dragostei fi sigur că vei izbândi. De aceea azi la despărțire îți strigăm cu toată puterea: Să fi iubit și să biruești, și ți-o strigăm cu atât mai mult

cu cât izbânda Măriei Tale va fi și fala și răsplata noastră.

Iar ca o slabă amintire a zilei de astăzi, te rugăm să primești acest mic dar, căutând nu atât la valoarea darului, cât la inima dăruitorilor.

Cuvântarea M. S. Regelui.

M. S. Regele a binevoit a răspunde:

Ziua de astăzi este pentru tine, scumpul meu Carol, o dată solemnă, tot așa de solemnă ca aceea de acum doi ani, când ai intrat în rândurile oștirii.

Acum după examenul tău de maturitate, închei întâia epocă a tinereții tale și intri în viața civică. Epoca următoare îți va fi cu atât mai ușoară, cu cât nu vei uita cele ce ai învățat în acești din urmă ani.

Cu vie plăcere am luat parte la examenul tău și cu bucurie m'am încredințat, că ai desăvârșit o muncă sârguitoare pentru a învăța bine, căutând a atrage laudele profesorilor tăi, cari sper că n'au fost prea indulgenți cu tine.

Apoi M. S. Regele adresându-se dlor profesori, le-a zis:

Vă mulțămesc calduros de grija și muncă, care ați închinat-o spre a da o învățătură solidă iubitelui Meu strănepot. Ați zis, că era o mândrie și o bucurie pentru voi de a fi chemați să fiți învățătorii Principelui Carol. Ea vă răspund, că ați împlinit datoria voastră cu dragoste și credință, și că ați pus astfel o temeiă trainică învățăturii sale.

nalităților: toate acestea nu formează decât pedecă pentru acel aer cultural, care singur e în stare să contopească în sentimente comune întreaga populație a statului.

(Va urma).

† Henri Poincaré.

În Paris a murit zilele trecute și a fost înmormântat cu solemnitate rară *Henri Poincaré*, cel mai mare învățat al zilelor noastre, pe care chiar și Germanii, cei atât de jaluzi pe progresele făcute de ei pe terenul științelor, îl considerau de suprema autoritate în materie de știință.

Era matematician, astronom și filosof.

Poincaré era un om, care nu se naște de o dată la un veac sau două. Ca geometru a publicat peste 150 de comunicări în „Comptes Rendus” ale Academiei de științe din Paris și vre-o sută de diferite memorii în revistele matematice din lumea întreagă. Ca profesor de fizică și matematică la universitate a publicat 14 volume asupra lumii, electricității, termodinamicii etc. Ca astronom a studiat probleme de cea mai mare însemnătate pentru cosmogonie.

Era membru la vre-o 50 de Academii și la 24 Iunie 1909 fusese ales ca membru de onoare al „Academiei Române” din București.

Henri Poincaré s'a născut la Nancy, în 1854. A marit deci în vârstă de 58 de ani, atunci, când putea să mai producă încă multe opere de geniu.

Când a fost primit în sânul Academiei franceze, dl F. Masson, răspunzând la discursul de recepție al ilustrului savant, îi spunea, între altele, următoarele:

„Aveți nouă luni, când într-o seară, pentru prima oară, și-a ridicat privirile spre cer. Ai văzut apărând e stea. Ai arătat acea stea ce strălucea mamei d-tale, care te alăpta. Ai descoperit apoi o altă stea și ai scos același strigăt de mirare „Uite-o colo!” Ai văzut apoi o a treia, o a patra, și ai scos același strigăt de bucurie și entuziasm. A trebuit să te culce, căci te emoționeași căutând stelele. În acea seară ai avut primul contact cu infinitul...”

Studiile lui fură strălucite. După ce isprăvi liceul, intră în școală politehnică, apoi ca elev inginer vizită Austria și Suedia. Mai târziu a făcut călătorii în Africa și în cele două Americi.

În urmă distincțiunile ce i se acordă fără număr și ar trebui poate câteva pagini pentru a înșira toate titlurile ce le posedă, toate distincțiunile ce i s'au acordat.

Ca ori care învățat mare, Poincaré era foarte distras, și se citează mai multe anecdote în privința aceasta. Astfel, o dată, pe când reflecta asupra unei probleme de mecanică cerească, plecă de acasă și apucă pe un bulevard. Când ajunsese într-o grădină publică, prin care trebuia să treacă, se trezi că ține în mână o colivie. Se uită mirat la acel obiect și nu-i venea să creadă. Emoționat se reîntoarse pe bulevard și văzu în adevăr un magazin în fața căruia se aflau expuse multe alte colivii. Intră înăuntru și, cerând scuze, dete colivia patronului încremenit. Dus pe gânduri, marele savant se opri de sigur în fața magazinului, se sprijini

Am toată încrederea, că ea va da mai târziu roadele dorite, pe cari Eu nu le voi vedea, dar știu că vor fi spre binele Țării.

După aceste cuvinte, cari au mișcat adânc pe toți cei de față, M. S. Regele a îmbrățișat pe A. S. R. Principele Carol, care l-a cerut voe să rostească următoarele cuvinte de mulțumire:

Iubiți profesori!

Astăzi, în ziua în care încheiem opt ani de muncă comună, țin mai înainte de toate a vă mulțumi pentru neîncetată osteneală ce v'ați dat pentru învățătura unui elev, adesea foarte leneș.

Acest frumos dar, ce-Mi oferiți în această zi, îmi va rămânea ca o veșnică amintire a acestei dintâi epoci a tinereții Mele, atât de bogată în învățături. Epoca aceasta, cu toate micile ei mizerii, va fi una din cele mai fericite ale tinereții Mele. Desigur, că în acest răstimp mult ne-am neșșit împreună — după cum spunea dl Marin Dimitrescu — dar ori ce umbră neplăcută va fi ștersă de luminile ce Mi le-ați dat. Dela dv. am învățat multe din cele ce-Mi vor trebui în viață; dar M'ați învățat pe lângă acestea încă două lucruri ce-Mi vor folosi și mai mult în viitor: iubirea de grai și iubirea de neam.

Privindu-vă pe toți întruniți aici, împrejurul Meu, constat cu cea mai adâncă mahnire, că lipsește unul, pe care nemiloasa moarte l-a răpit încă tânăr și verde din mijlocul nostru.

cu mâna de primul obiect ce-i esise în cale, și când să plece, strângând mâna, dăduse peste colivie, o apucase ca pe o umbrelă... ca pe un baston... și plecase.

Volumele de mecanică cerească scrise de Poincaré, studiile sale tehnice de fizică și numeroasele sale studii de matematică, nu pot fi citite de ori cine, căci cer o pregătire specială, dar sunt câteva studii ale sale, cari pot fi citite și înțelese și de cei, cari dacă nu au o vastă cultură matematică, se ocupă cu problemele generale ale științei.

Astfel, acei cari nu cunosc încă pe Poincaré de cât din auzite, pot să-l cunoască bine dacă vor citi „La science et l'hypothèse” și „La Valeur de la science”, publicate în biblioteca de filosofie științifică a lui Gustave Le Bon; „Savants et Ecrivains”, volum publicat de librăria Flammarion și în sfârșit „Leçons sur les hypothèses cosmogoniques”, publicat de librăria Masson.

Această scriere științifică, cea din urmă publicată de Poincaré, se ocupă cu cele mai interesante probleme, cu origina lumilor stelare și a sistemului nostru solar. Toate ipotezele sunt pe larg discutate, și spirital clar al lui Poincaré luminează cu o nouă lumină cele mai întunecate chestiuni.

Moartea lui Poincaré nu e un doliu numai pentru Franța, ci pentru toate țărilor culte, de pe întreaga planetă.

Henri Poincaré a fost poate mai puțin cunoscut de cât vârul său, celebrul avocat, actualul președinte al consiliului de miniștri din Franța, — dar oamenii în adevăr mari, cu cât trece timpul cu atât se depărtează de noi, apar din ce în ce mai mari, adevărați giganți ai ougetărei, spre cari se îndreaptă gândurile tuturor ougetătorilor preocupăți de problema infinitului.

Răpirea Basarabiei.

Distinsul publicist N. Durnovo din Rusia a scris mai multe articole temeinice în chestia Basarabiei, pledând în ele cu multă oădăru pentru îndreptățirea României de a reclama pentru sine această provincie românească, luată pe nedreptul dela ea, și sfătuind cercurile conducătoare rusești, să o cedeze de bună voie României, în interesul bineprieput al Rusiei, căreia statul român poate să-i mai fie de folos, cum i-a fost și cu prilejul războiului ruso-turc, când brava armată română a salvat onoarea trupelor și steagului rusesc!

Există în București o „organizațiune culturală a Românilor basarabeni”, care și-a ținut de datorință să mulțamească publicistului N. Durnovo pentru acțiunea întreprinsă, și în scopul acesta i-a trimis acum de curând, la Moscova, unde-și are domiciliul, o interesantă scrisoare, în care se face istoricul răpirii Basarabiei și istoricul suferințelor Românilor din această provincie.

Trimittându-ni-se și nouă scrisoarea, o publicăm în întregime, pentru datele și informațiunile interesante ce le conține, după cum urmează:

„Organizațiunea culturală a Românilor basarabeni” de aici (București), a avut și are ca și dvoastră convingerea, că pentru adevărații ruși, smulgerea Basarabiei

Ion Cionca a fost acela, care a început opera. D-voastră sunteți aici, cari ați dus-o la bun sfârșit. El a fost primul, care m'a făcut să simt frumusețile limbii noastre; el a fost primul care arătându-Mi nenorocirile trecutului, M'a făcut să prețuiesc frumusețea zilelor de azi.

O tu, prea iubit dascăl! Primește astăzi prinouul Meu de recunoștință pentru adăncă iubire de țară cu care M'ai însușiești. Ție îți voi fi veșnic recunoscător, căci tu ai fost întâiul care Mi-ai grăit de basmele și vitejiile Românilor.

Și acum, dlor profesori, simt o mare fericire, privind această statuă, care înfățișează pe Horațiu, drept simbol de gândire și iubire de neam. De câte ori voi privi darul d-voastră, îmi voi aminti frumosul timp petrecut împreună, și el va fi pentru Mine un imbold la muncă și datorie. Încă odată vă mulțamesc din tot sufletul Meu!

M. S. Regele, spre a-și arăta înalta

Să mulțumesc pentru rezultatul dobândit, a binevoit a decora pe toți d-nii membri ai comisiei examinatoare.

Prânzul dela Castelul Peleş.

Iar în seara zilei de 29 Iunie, a urmat un prânz la Castelul Peleş, la care au luat parte, pe lângă MM. LL. Regele și Regina, AA. LL. RR. Principele Carol și Prințesa Elisabeta, dñii profesori examinatori și Curțile regale și princiare, un total 30 persoane.

din trupul unei țări pravoslavnice, ca și dânsii, este o nedreptate strigătoare, o faptă anticreștinească nelegiuită, ce va atârna continuu și greu de grumazul patriei lor, chemând sanctiunea justiției divine.

Formele sub cari oficialitatea rusească totdeauna a înclecat ou ogile sale pământul nostru, acele proteste de solidaritate creștină ortodoxă și acele aere ale pravoslavniciei Rusii de protectoare desinteresată a creștinilor ortodocși din Orient, — astăzi nu mai pot înșela pe nimeni.

Răpirea pământului sfânt al Basarabiei, frământat ou sângele strămoșilor noștri eroi Moldoveni în lupte pentru aceeași lege creștină ortodoxă, nu se mai poate ascunde nici justifică ou nimic, și această faptă ou aceea cumplită urgie, deslăntită ulterior pentru desnaționalizarea și esterminarea fraților noștri basarabeni, nu numai că nu poate cimenta vechile legături de prietinie frățească ce existau odinioară între poporul român și cel rusesc, sub egida sfântă a simbolului credinței ortodoxe creștine, dar dimpotrivă, le înveninează, le rupe, le nimicește ou desăvârșire.

Așa fiind, credem profund, că nu e posibil, ca lumina acestui adevăr să nu fi aruncat o cât de slabă liărire în conștiința adevăraților pravoslavnicilor ruși, cari cred, ea și noi, în binefacerile principiilor blândului și divinului nostru domn Isus Cristos, principii, cari nicăiri nu ne învață dreptul de a răpi teritorii, de a sugruma întregi popoare, precum a făcut și face oficialitatea rusească ou frații noștri din Basarabia.

După ce sub motivul de a protege pe creștinii de jefurile pazvangilor turci, Rusia încalcă la 1806 principatele românești, nu le părăsește până ce în 1812 n'a răpit din țara Moldovei mai mult de jumătate din teritoriul ei, Basarabia având o întindere de 45.000 kilometri pătrați, pe când restul Moldovei dela Prut până în Carpați numai 38.840 kilometri pătrați.

Dar numai ou atât nu se mulțamește: Despoaze provincia Basarabiei de ori ce autonomie și libertate, de care s'a bucurat în totdeauna sub suzeranitatea Turciei, pune mâna pe toate bisericile și mănăstirile Moldovenilor noștri și deslăntuiește acolo cea mai grozavă teroare, oprind ori ce urmă de cultură românească și interzicând până și în biserică de a-și face rugăciunile în graiul lor strămoșesc, silindu-i să învețe și să asculte acele rugăciuni într-o limbă necunoscută lor, în limba rusească, sub sanctiunea cea mai draconică a nimicirii acelor, cari se vor încumeta să înfrunte ou asemenea tiranie!

În Transilvania, Banat, Crișana, Maramurăș, Macedonia, frații noștri au școli primare, școli comerciale, de meserii, seminarii românești, gimnazii, licee, libertatea absolută a culturii românești, în Bucovina au și ou universitatea românească! Sub suzeranitatea Turciei în toți timpii, atât Moldova, cât și Muntenia, s'au bucurat de întreaga autonomie, de întreaga libertate culturală și religioasă, pentru că acele țări n'au fost nici odată pasălacuri turcești, pe teritoriul lor n'a falfăit nici odată stegul verde al profetului, și nici ou gîmăie nu s'a zidit pe nicăiri. Iar sfânta Rusie, după ce vine în numele ideii de protejire a unor creștini de același rit ou dânsa, se dedă la răpire și la o așa de cumplită sugrumare a unui întreg popor!

În cele trei județe ale Basarabiei de sud, Ismail, Bolgrad și Cahul, când au fost reocupate în 1878 de ruși, primul uoaz imperial s'a referit la obligațiunea preoților români, ou să învețe în trei ani rusește și să oădieze în această limbă sub sanctiunea destituirii. Acei dintre dânsii, cari nu s'au supus ori n'au putut să se supună, din cauza bătrâneții, sau în decursul vremii, mănăți de dragul limbii lor, au îndrăznit să oădieze vre-odată și românește în biserică, pur și simplu au fost suprimați!... Numai la cimitir, acolo sub cer liber, la groapa mortului departe de strășnicia jandarmului oficialității, dacă vre-odată mai îndrăznește preotul să zică ou jumătate gură numai acel singur și atât de dureros *Vecinica pomenire* în românește!... Altfceva absolut nimic!...

Hotarul de odinioară al Moldovei la Nistru fiind mereu amenințat de năvălirile tătarilor, Vodă Ștefan cel Mare și alți domni ai Moldovei au împroprietărit pe pământul Basarabiei pe cei mai capabili oșai ai lor. Și astfel numai se explică, cum urmașii acestor viteji în tot veacul espirat de robie și de ou asemenea siluire au dovedit cea mai extraordinară rezistență națională contra rusificării, și nu numai că au continuat să persiste în rasa lor, dar s'au întins și peste vechia graniță a Nistrului, ou ou tenacitate și biruință fără seamăn, păstrându-și ființa întregă națională moldovenească și limba neatință, care n'a deviat absolut ou nimic dela dialectul curat moldovenesc.

(Va urma).

Incheierile semestrale

ale „Băncii generale de asigurare”.

În „Revista Economică”, numărul ultim, se publică încheierile semestrale ale „Băncii generale de asigurare”.

Bilanțul semestral al „Băncii generale de asigurare” se încheie ou un excedent de K 33,776.43, care provine parte din venitele capitalului social (secția centrală), parte din venitele celor două feiuri de asigurări ce le cultivă societatea, asigurări, contra daunelor de incendiu și asigurări asupra vieții.

În starea ei începătoare — cum e și firesc — cele mai mari rezultate le dă capitalul social, ale cărui venit dau un excedent de K 27,661.84. Și ou cât banca va isbuti să-și plaseze mai bine capitalul său special, ou atât venitele îi vor fi mai mari. Ba suntem încredințați, că prin ou plasare succesească a acestui capital, banca poate să ajungă să-și scoată partea cea mai însemnată a cheltuielilor sale de regie și să producă și un excedent ou să acopere — singur — ou dividendă modestă pentru acționari. Prin urmare, după noi, aceasta trebuie să și fie tendința băncii, pentru că în momentul când minimul de dividendă va fi produs de capitalul social, se pune baza cea mai sigură pentru viitorul întreprinderii. Atunci excedentele afacerilor de asigurări se vor putea folosi exclusiv pentru consolidarea societății, consolidare, care trebuie să fie țință supremă a străduințelor noastre.

Pe lângă venitele capitalului social, cele două secții de afaceri (incendiu și viață) încă arată excedente modeste. La secția I (incendiu) excedentul face K 4,261.69, un excedent care dacă considerăm că s'a produs după ce s'au acoperit toate cheltuielile de afaceri și s'a detras și ou rezervă de 60% a angajamentului propriu (K 8,146—), se poate considera de mulțamitor. Multe bănci de asigurare, ou deosebire cele începătoare, obicnuiesc să detașeze ou rezervă numai 40%. Detașarea unui % mai arcat e ou dovada de soliditate și de precauțiune, și noi nu putem dori alta, decât ou în viitor banca noastră de asigurare să pucească ou cea mai mare rigoare și seriozitate la alocuțirea rezervei de premii. Ne dăm foarte bine sama, că banca de asigurare n'a avut încă pagube și că prin pagubele cari fără îndoială se vor ivi, sarcinile ei vor deveni mai mari. Ou toate acestea credem, că gândul cei mai cuminte de care va trebui să fie călăuzită ea în viitor, nu poate fi altul decât: mai bine excedente mici și rezervă uroată, decât excedente mai mari și rezerve mai reduse. Pagubele pot fi însă ușor preîntimpinate prin ou politica de reasigurare precaută, politica care deasemenea am dori să fie cât mai serioasă urmată la banca noastră de asigurare.

Și la stabilirea rezultatului afacerilor de viață — ou și la cele de incendiu — s'au urmat aceleași principii. S'au acoperit toate cheltuielile de afaceri, cheltuieli cari sunt însă ou mult mai mari, și s'a detașat ou rezervă neînsemnată. Firește aceasta rezervă nu e calculată matematic, ci s'a luat ou ou sumă aproximativă. Calcularea exactă se va putea face numai la finea anului de afaceri. Ou toate acestea, suma luată în bilanțul semestral acopere, întrecă chiar rezerva de premii. Revenind la cheltuielile de afaceri, observăm că deși acestea au fost destul de mari, ele au fost compenzate în mare parte prin proviziunile de reasigurare primite de societate și prin faptul, că unele afaceri au fost libere de proviziune. Numai așa se explică, că deși s'a detașat ou rezervă însemnată și deși s'au acoperit cheltuielile de afaceri considerabile, totuș se arată și la această secție un excedent de K 1,815.90.

În legătură ou aceste reflexiuni, ținem să amintim și aceea, că după informațiunile ce le avem, în decursul semestrelui asupra căruia s'au făcut încheierile, banca de asigurare a emis în ramura asigurărilor de incendiu 2599 polițe pentru un capital asigurat de K 8,130,000 — ou un incasso de K 25,798.11, și că afacerile acestea sunt în continuă creștere. Tot asemenea în branșa asigurărilor de viață au intrat ou total 305 oferte ou un capital de K 1,400,000 din cari s'au emis 222 polițe ou un capital de 1 mil. coroane și ou un incasso anual de K 45,052.64, în care însă nu se cuprind competențele de polițe și timbru. Peste tot incasso anual al ambelor secțiuni inclusive competențele face peste K 70,000.

Dorim, ou proxima încheiere a conturilor băncii de asigurare să aducă răspplată justă pentru stăruința continuă ce se depune întru consolidarea noiei noastre instituțiuni financiare.

NOUTĂȚI.

Părechea regală engleză la Berlin. Se anunță din capitala Prusiei, că părechea regală engleză va face o vizită oficială la curtea imperială. Cu ocazia aceasta va veni la Berlin și principele de Wales. Moștenitorul tronului Angliei se va însorici la una din universitățile Germaniei pentru a-și completa studiile.

Primire de auditori. În vederea apropiatei introduceri a codicelui penal militar, și pentru completarea corpului de ofițeri al auditorilor, vor fi primiți mai mulți aspiranți la auditoriatul i. și r. Doctorii au să fie persoane militare, care și-au împlinit serviciul și au trecut examenul juridic de stat. Aspiranții primesc o remunerație de 1200 coroane și un adaus anual de 400 coroane. Cererile făcute conform articolului 11 din regulamentul pentru auditoriat, se înaintează pe calea serviciului către ministerul de război.

Pentru fondul ziariștilor. Dl. Dimitrie Bragadiru, mare industriaș în București, împlinind 70 de ani de viață și 50 de muncă dezvoltată în interesul industriei române, a dăruit o mie de lei fondului ziariștilor români din Ungarie.

Răscumpărarea felicitărilor. Dl. Dr. Ilie Ben, medic în Sibiu, a binevoit a-și răscumpăra felicitările de ziua onomastiei, dăruind douăzeci cor. fondului Dr. L. Lemény pentru ajutorarea elevilor sărace ale școlii civile de fete a Asociațiunii.

De-ale aviațiunii. Dumineca trecută s'au făcut ascensiuni în trei orașe din țara noastră: la Beicheresul mare, la Hódmezővásárhely și la Lugoj. Au sburat aviatorii Kvass, Tóth și Vlaicu. „Dacă asă-mănăm azele trei evenimente, și urmările lor, zice ziarul *Budapesti Hirlap*, ajungem la un regretabil rezultat: din punct de vedere material Kvass a câștigat poate 100-200 de coroane, Tóth a plătit pe deasupra tot cam atâtea, iar Vlaicu a primit șase mii de coroane. Un aviator român, serie B. H., face avere în Ungaria la anul 1912, în vreme ce aviatorii unguri își primejdiesc viața gratuit. O interesantă paralelă se poate face și între publicul asistent: sborul lui Vlaicu a fost cercetat de toți românii cu bilete plătite; la sborurile lui Tóth și Kvass a fost de față public maghiar, din care nouăzeci de procente a stat pe locuri fără plată. *Budapesti Hirlap* mai spune însă, că aviatorul român este inferior celorlalți doi; căci Vlaicu a sburat abea 29 de minute la o înălțime de 80-100 de metri, va să zică n'a produs nici un lucru deosebit... La afirmația din urmă a ziarului amintit ar putea răspunde mai bine *ungurii* din Lugoj, cari au asistat la izbânda românească din Dumineca trecută și au ramas cu totul încântați de sborul lui Vlaicu.

Anunț. Președintele comisiunii economice comitatense din Sibiu anunță concurs pentru conferirea unui stipendiu de 300 coroane dăruite de Casa de păstrare generală sibiană (Allg. Herm. Sparkasse) pe seama unui industriaș, care dorește să cerceteze școala de țesut din Ciznadie în anul școlar 1912/13. Se primesc cererile numai dela tineri industriași sibieni. Petițiile se adresează către comisiunea economică a comitatului Sibiu și se înaintează vicecomitelui până în 15 August 1912.

La congresul eucaristic. Se scrie din Viena, că contesa Marietta Chotek, nepoata principesei Sofia Hohenberg, va duce la congresul eucaristic zece mii de peregrini slovaci din Ungaria. Peregrinii vor călători cu 25 de trenuri separate.

Prăvălii închise. Comercianții din Pöjón au ținut săptămâna trecută o adunare, unde au hotărât ca începând cu ziua de 1 August 1912 să-și închidă prăvăliile seara la orele șapte.

Apel. Direcțiunea Gimnaziului „Ioan Maiorescu” din Giurgiu dorește a completa monografia gimnaziului, înființat la 4 Noiembrie 1869, roagă pe foștii școlari, să binevoiască a comunica eventualele amintiri interesante, ce păstrează de privire la viața școlară și la profesorii de pe vremuri ai gimnaziului, precum și ce au devenit de la părăsirea gimnaziului până astăzi, spre a contribui astfel la îmbogățirea monografiei, ce se va publica. Contribuțiile se vor trimite până la 1 Septembrie 1912, pe adresa directorului gimnaziului, N. Droc Barcian, singurul care se mai află în viață din primii profesori ai acestui gimnaziu de la înființare.

În urma scumpetei tralului. Frizerii din Sibiu, considerând că mijloacele de viață se scumpesc mereu, au hotărât în unanimitate urcarea prețului pentru serviciile lor. Urcarea este moderată. Noua tarifară este afișată cu ziua de astăzi în toate atelierile de frizat.

Târg în Avrigh. Târgul de vite în Avrigh se ține în 12 August n., cel de măr-furi în 13 August n.

Conferență internațională. În zilele acestea s'a terminat conferența internațională pentru dreptul cambial, ținută în Haaga. Cele mai multe state au semnat convenția privitoare la codificarea dreptului cambial unitar.

Numerus clausus. Nu numai la facultatea de medicină a Vienei, ci și la școala politehnică vieneză se introduce cu anul școlar 1912—13 *numerus clausus*. De altfel la școala din urmă se primeau și până acum studenți în număr restrâns, și adesea în primul loc studenți din provinciile austriace și numai în al doilea loc din alte provincii și din străinătate. Studenții înscriși în anul școlar trecut la școala politehnică, vor fi primiți și pe viitor fără nici o restricțiune.

Scrisoarea marinarului roman. În colecția de papirus a muzeului regal din Berlin s'a găsit zilele trecute o scrisoare, care datează din veacul al II-lea d. Cr. Scrisoarea a trimis-o marinarul Apion bătrânului său tată dintr'un sat al Egiptului de mijloc. Egiptul pe atunci era, în parte, colonie romană, și locuitorii destoinici erau înrolați în trupele din armata romană pe uscat și pe mare. Astfel a ajuns și Apion marinar și a fost trimis la Misenum în sinul Neapolului, de unde scrie tatălui său, că a sosit sănătos și se închină de sănătate la toți ai săi din Africa depărtată.

Monete de pe vremea împăraților bizantini. Doi țărani tineri, sarați dintr'un sat al guvernamentului rusesc Poltava, lucrând la câmp, au dat de o casetă cu monete prețioase în aur și argint. Casetă cuprinde cam 450 bucați de galbini, și 50 bucați de argint. Monetele sunt din secolele IV.—VII. ale imperiului persic și bizantin. O comisiune de arheologi, care a văzut omoara, afirmă că valorează un milion de ruble. Din suma aceasta norocoșii flăcăi vor primi jumătate.

Despăgubire pentru sinucidere. Judecătoria din Neapoli a rostit o sentință interesantă și vrednică de luare aminte. Negustorul Ansaldo din Bologna s'a sinucis în hotelul Toledo din Neapoli. Proprietarul hotelului a făcut proces de despăgubire în contra moștenitorilor lui Ansaldo, afirmând că sinuciderea aceasta a cauzat daune considerabile hotelului. Judecătoria a admis părerea aceasta și a osândit pe moștenitori să plătească o despăgubire de zece mii de lire proprietarului, pentru că sinucigașul a făcut abuz de un obiect închiriat, iar abuzul său a pricinuit o daună învederată.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor români sibieni, au mai dăruit: dna Mărioara Petrescu n. Morariu, soție de negustor (Vidin-Bulgaria), 2 cor., Alexandru Nemeș jun., ospătar, soția sa Victoria n. Droc și fiul lor Alexandru, 1 cor., Lazar Vulcu, morar de scoară pentru tabăcari, 50 bani, Spiridon Irimescu, presidentul societății comercianților (Iasi), 1 cor., Ioan Bănda, învățător (Gusterița), 40 bani, Nicolae Chiroa, măiestru rotar (Medias) și soția sa Maria n. Fodor, 1 cor., Petru Simtion, librar, 20 bani, domnișoara Elena Chiroa, 1 cor., dna Paraschiva Iancu, 20 bani și Ioan Precup, contabil, 1 cor.

O nouă echipare pentru cufundători. Cercetătorii adancimii mărilor sunt expuși la multe și mari primejdii; de aceea cercurile științifice se ocupă de mult timp cu modalitățile îmbunătățirii mijloacelor de apărare. În deosebi marina militară lucrează în scopul realizării acestei idei. Acum au izbutit în sfârșit să construiască un aparat nou pentru cufundători. Aparatul, turnat în fabrica Dräger din Lübeck, se deosebește de alte mașini de felul acesta mai ales prin împrejurarea că se poate purta liber și nu are nici o țevă conducătoare de aer, ci aerul îl produce însuși aparatul. În modul acesta cufundătorul poate să lucreze fără a avea legătura de până acum cu pământul uscat sau cu vasul de pe mare. Cufundătorul comunica cu cei de sus prin mijlocirea unui cablu.

Caz de moarte. În Budapesta a reapăsat fostul secretar de stat Desideriu Gromon.

A murit descoperitorul filoxerei. Din Basel se anunță că în Neuenburgul elvețian a murit în etate de 73 ani August Gauthier, care este însemnat prin faptul descoperirii filoxerei în vîile cantonului la 1878. Compatrioții lui n'au putut să-i ierte niciodată, că a descoperit insecta primejdioasă, pentru a cărei stărpire au trebuit să-și nimicească întreg teritoriul viilor. Consiliul de stat i-a acordat an onorar de 500 de franci: cu suma aceasta Gauthier a emigrat în Tanis, unde a deschis o mică negustorie de vinuri. Mai târziu s'a întors acasă în Elveția. Aici conform obiceiurilor musulmane. Oamenii răi nu l-au lăsat în pace nici acum, și Gauthier a trebuit să emigreze a doua oră. S'a dus întâi în Argentina, pe urmă earăși în Tunis. A scris cărți bune despre cultivarea viilor. Acum, în sfârșit, și-a găsit liniștea și pacea.

Petrecere în Avrigh. Tinerimea română din Avrigh invită la producția teatrală împreună cu dans, ce o va aranja Vineri, în 20 Iulie (2 August) (ziua sfântului Ilie) în sala hotelului comunal din Avrigh. Inceputul la 8 ore seara. Venitul net este destinat pentru îngrijirea mormântului lui George Lazar. Se vor reprezenta piesele „Singă la doi stăpâni” și „Curiositate femeiască”.

Teatru în Voila. Tinerimea română din Voila invită la Producțiunea teatrală împreună cu joc, ce se va aranja Duminecă în 4 August 1912, în sala ospătării G. Vasu G. Bressanu din Voila. Se va reprezenta comedia *In vis și din nou* monologuri. Inceputul la 8 ore seara. Venitul net este destinat pentru procurarea unei scene teatrale.

Petrecere în Abrud. Meseriașii români din Abrud și Abrudsat invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă, la 4 August et. n. 1912 în grădina „Urmășy” din Abrud. Prețul de intrare: de familie 2 cor., de persoană 1 cor. Inceputul la 4 ore d. e. În cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în chioscul acoleași grădini. Venitul net e destinat în folosul corului bisericesc-fanebral din Abrud.

Petrecere în Reghin. Senatul școlii românești din Reghinul-săseșc invită la petrecerea de vară, ce o va aranja Sâmbătă, la 10 August n. 1912 în pavilionul din Parcul orașului Reghin. Venitul net e menit pentru școală. Inceputul presis la 8 ore sara.

Festivități în Sânmihailu. Inteligența și poporul român din comuna Sânmihailu (Szentmihály), vă invită la festivitățile ce vor da din prilejul adunărilor generale, cari despărțământul *Turda* al „Asociațiunii” și al „Societății” pentru fond de teatru” le va ține Duminecă, la 4 August n. 1912 la 2 ore p. m. în Sânmihailu. Venitul net e destinat: jumătate pentru fondul de teatru român jumătate pentru școala română din comună. Programa cuprinde: concert executat de corul bisericii ort. române din Turda și reprezentarea piesei „Vlăduțul mamei”. La sfârșit dans.

Mulțumită.

Fiindu-mi imposibil a răspunde numeroaselor rudenii, prietini, cunoșcături și tuturor oamenilor de bine cari au participat la înmormântarea scumpel și neuitatelor noastre defuncte: soției, mamă, fiică și soră, a preotesei *Eugenie Maria Pinteș născ. Mircea*, precum și acelor cari în scris ne-au condolat, întărindu-ne întru suportarea adânc simțitei noastre dureri, — îi rog în numele membrilor familiei să primească pe această cale profunda și sincera noastră mulțumită.

Cața, în 13/26 Iulie 1912.

Patriciu Pintea
preot văduvit.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericească literară din Cernăuț, nr. 7 din Iulie 1912 cuprinde: *Exodul*, de Dr. V. Tarnavski. Prelegere publică de inaugurare, de M. Calinescu. Cuvântare de Dumineca Pogorării sf. duh despre cauzele necredinței din vremea noastră, de A. Tăutu. Omilia XIX a s. Vasile cel Mare, de Dr. V. Gheorghiu. Text rusesc. Comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. Bibliografie.

1 Aprilie, monolog de *Ion Chiroiu* Brașov, 1912. Prețul 20 bani.

Țăranul la București, monolog comic. Epigrame, de *Ion Chiroiu*, Brașov, 1912. Prețul 20 bani.

Economie.

Expoziția de vite din Sebeșul-superior.

Apelul lansat de comitetul central al Reuniunii române agricole sibiene în cauza organizării expoziției de vite a 21-a, a fost primit cu multă bucurie de conducătorii și de economii noștri din Sebeșul superior și din comunele învecinate.

În conferența fruntașilor, ținută sub conducerea notarului nostru Ieronim Motoc s'au luat următoarele hotărâri:

Expoziția să se țină în 8 Septembrie n., neputându-se ține mai curând din cauză că vitele din comunele vecine sunt la pășune de munte; locul expoziției e „Prundul”, lângă Olt; la expoziție se primesc vitele locuitorilor din Sebeșul superior, Sebeșul inferior, Porcești, Racovița, Avrigh și Bradu.

Cu facerea propagandei în scopul asigurării bunei reușite a expoziției au fost însărcinați d-nii Toma Doican, paroh, Iosif Stoica, inv. și Adam Micu, notar, toți din Sebeșul inferior, T. Dregomir, Nicolae Grecu, comerciant și Andreia Gălea, inv. din Porcești; Valeriu Florian, paroh, Mihail Ogrea, inv. dir. și Stefan Popovici, notar din Racovița; Ioan Căndea, protopop, Irimie Răduț, notar și V. Spârlea, inv. din Avrigh. Încât pentru noi din Sebeșul superior, am luat cu toții și parohul Ioan Mateiu și învățătorul Popovici Mondoc și primarul Iosif Radu și notariul Ieronim Motoc angajamentul să lucrăm, să luminăm și să îndemnăm obștea la participare. Acest lucru, nu mă îndoiesc, îl vor face și conducătorii din comunele admise cu vitele la expoziție. Ne bucurăm, că Reuniunea a designat comuna noastră pentru expoziție, și va fi folosul obștei să participe cât mai mulți, dat fiind, că expoziții vor trage foloase și bănești și de cunoștințe despre ținerea vitelor, alegerea soiului și altele ce se țin de cultura vitelor.

„Dreptul Iov”

Poșta redacției.

Dnii I. S., inv. Boroșneul-mic. Adresează-te secretarului societății, dlui Dr. Iosif Blaga în Tusnádfürdő.

Dela „Asociațiune”.

Concurs.

Comitetul central al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs cu termenul de 31 Decembrie n. a. c. pentru o lucrare contra emigrării poporului nostru în America, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Lucrarea va avea să fie scrisă în stil popular, arătându-se în ea toate primejdiiile la cari sunt expuși emigranții, și pagubele materiale și morale ale celor rămași acasă.

2. Să se arete mai departe, cum cei siliți de împrejurări a emigra s'ar putea feri de primejdiiile, ce-i amenință, și și-ar putea păstra sănătatea trupeișo și sufletească, folosindu-și în același timp munca în modul cel mai avantajos și păstrându-și legăturile cu cei de acasă.

3. Să se arete căile și mijloacele de a-și îmbunătăți oamenii noștri starea lor materială și a-și desvolta puterea morală aici, fără de a mai emigra.

Cea mai bună lucrare, cuprinzând material pentru 4 coale de tipar (formatul Bibliotecii populare a „Asociațiunii”) va fi premiată cu premiul de cor. 100 — pus la dispoziție din partea dlui Ioan Pop, preot greco-cat. român în Aurora III. (Statele Unite) și se va publica în această bibliotecă în cursul anului viitor (1913).

Autorii să-și dea numele într'un plic închis, provăzută cu motto, trimițând, în chipul acesta, lucrările lor anonim.

Fiind lucrarea aceasta de o deosebită importanță pentru viitorul poporului nostru, rugăm cu toată insistența pe domnii proști, reîntorși din America, și pe cei ce trăiesc acum acolo, să-și ia sarcina de a da în mână țăranului nostru o lucrare în adevăr bună și folositoare.

Sibiu, în 25 Iulie n. 1912.

Prezidentul „Asociațiunii”:
Andrei Bărsan

Concurs de oferte

pentru lucrările necesare la **hotelul** cu trei caturi, pe care are intențiunea să-l ridice **consistoriul gr-ort. din Ardeal al arhidiecezei române din Sibiu**, pe teritoriul de lângă **palatul Haberman**, și anume:

I. Lucrările de pământ, zid de cărămidă și beton armat. II. Piatră artificială. III. Diverse lucrări de petrarie. IV. Traverse de fer bătut. V. Lucrări de fer. VI. Stâlpi de fer compuși. VII. Dulgherie. VIII. Tinichea. IX. Mășărit. X. Lăcătușerie. XI. Văpsit. XII. Sticlărie. XIII. Parchete. XIV. Pardosit. XV. Sculptură. XVI. Păreți—Fayence. XVII. Rolet de lemn, Esling și pânză. XVIII. Rolet de fer. XIX. Apeduct, Canalizare, Luminat cu gaz. XX. Încălzire centrală. XXI. Zugrăvit. XXII. Luminat electric, Telefon cu signal. XXIII. Lift de persoane și greutate, pentru cari lucrări se va ținea sub următoarele condițiuni, concurs public de oferte înaintate în scris:

1. Lucrările zidirii au să fie începute imediat după hotărârea ce se va lua, și au să fie combinate astfel, ca zidirea cel mult la 30 Iulie 1913 se poată fi luată în folosință.

2. Ofertele pot fi înaintate pentru singuraticile lucrări, ori pentru toate împreună stabilinduse eventual o sumă în pașal pentru cari se pot face.

3. Ofertele au să fie înaintate cel mult **până la 17 August st. n. a. c.**, oarele 10 dimineața subscrisului oficiu.

4. Ofertii nu au se depună caucie în schimb li-se detrage din sumele ce li-se vor plăti pentru lucrările efectuate câte 5% ca garanță și încă 5% până după colaudare.

5. Condițiunile generale și detaliate, cum și planurile zidirii, pot fi luate în privirie la subscrisul oficiu, cum și la arhitectul Rainer Károly, Budapesta VIII Csepregy utca 1. Estrase se pot căpăta pentru 10 fileri de pagină, eventual planurile (7 foi) pentru 50 fileri de foaie la numitul arhitect.

6. Ofertele se pot face numai pe tipărituri originale și sumele finale au să fie scrise cu cifre și cu litere.

7. Consistoriul își rezervă dreptul a alege dintre ofertele prezentate, în mod liber și fără considerare la suma finală, acela care-i convine, eventual a publica concurs nou de oferte.

Sibiu, în Iulie 1912.

Consistoriul gr-ort. din Ardeal
(233) 1— **al Arhidiecezei române.**

Nr. 843/1912 pp. (234) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna **Panic** se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartitie dela popor solvite în 4 rate 3 lunare, 400 cor. întregire dela stat, ce se va exopera, cvartir liber în edificiul școlii, lemne de foc și grădina de legume.

Cvîncvenalele se vor solvi numai după 5 ani de funcțiune la această școală.

Concurenții au să-și aștearnă suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul sus indicat.

Cluj, la 12 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr-ort. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistoriu arhidiececan sub Nr. 1462 Ep. prin aceasta se publică licitație minuendă pentru repararea sfintei biserici din comuna **Intorsura-Buzăului** (Magyarbodza, tractul Treiscaunelor).

Licitațiunea, care va fi verbală și în scris, va avea loc **Duminecă în 22 Iulie st. v. la 2 oare p. m.** în localul școlii confesionale din Intorsura-Buzăului.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial al susnumitei comune.

Comuna parohială își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti pe acela, în care va avea mai multă încredere fără considerare la suma oferită.

Prețul de strigare este 3200 cor. Licitanții au a depune 10% vadiu cu bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

În suma de 3200 cor. este a se face o ușe în o lăture a bisericii pentru caz de necesitate în pericol.

Intorsura-Buzăului, (Magyarbodza), în 10 Iulie 1912.

George Neagoviciu Negoescu **George Zaharia**
paroh, preș. com. par. notar.

Nr. 664/1912. Văzut.

(235) 1—3 **Constantin Dimian**
protopresbiter.

Nr. 139/1912. (217) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. III. **Chitid** din protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Hațeg, la 2/15 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr-ort. român al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 639/1912. (189) 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh devenit vacant prin moartea parohului **Ioan Popp** din parohia de cl. III. **Ozun** cu filiile **Beșinau**, **Comolău Eresztvény**, **Laborfalu**, **Réty** și **Sântion** cu **Lunca** se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutoriului dela stat, având a da jumătate văduvei numai până în 10 Nov. a. c.

Dela concurenți se pretinde a ști limba maghiară perfect și a cerceta filiile spre a vedea distanța.

Concurenții vor avea a se prezenta cu încredințarea protopresbiterului în vreuna din Dumineci sau sârbători în Ozun (Uzon, unde este și stațiune de cale ferată) spre a cânta, cuvânta, celebra, înaintânduși documentele recerute în termenul prefapt subsemnatului în Bereczk, comitatul Hárómszék.

Brețcu, 4 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr-ort. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 591/1912. (232) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea învățătoriu (învățătoare) dela școala confesională gr-ort. română din **Drăguș**, protopresbiteratul gr-ort. al Avrigului se scrie concurs cu termenul până în **2/15 August 1912**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariul anual de 1000 coroane și anume 900 coroane ajutoriu dela stat, 100 coroane din cassa bisericeii; cvartir și grădina în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterial gr-ort. al Avrigului (poșta Avrig, Felek Szebenvármegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul și poziția locului de aici, observând, că edificiul școlar e nou.

Avrig, 10/23 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr-ort. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Cădea
protopop.

Nr. 306/1912 prot. (220) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III a **Saldorf**, protopresbiteratul Mediașului, în urma Preaveneratului Consistoriu Arhidiececan de dto 8 Maiu 1912 Nr. 5388 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitorilor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au să înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat prezentându-se în vre-o Duminecă ori sârbătoare și în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Mediaș, la 26 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr-oriental al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 312/1912. (221) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Vulceș** și filia **Herepeia**, protopresbiteratul Deva — pe baza rezoluțiunei prea Veneratului Consistoriu Nr. 6720 Bis. 1912 să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a cuvânta și a celebra în sfânta biserică pe lângă ordinea stabilită în conțelegere cu protopresbiterul.

Deva, la 22 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr-ort. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 104/1912. (226) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala noastră confesională gr-ort. rom. din **Bălan**, protopresbiteratul Unguraș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 100 cor. din repartitie dela popor, 900 cor. ajutor dela stat, 50 cor. relut de cvartir și grădina în natură.

Preferite vor fi învățătoarele.

Refectanții la acest post au a-și înainta rugărilor lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial al tractului Unguraș în termenul deschis și a se prezenta în comună și biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Bălan, la 21 Iunie 1912.

Victor Both

par. preș. com.

Văzut.

Ioan Georgea

notar.

Pavel Roșca

protopresbiter.

Nr. 105/1912. (224) 2—3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistor arhidiececan Nr. 3277 Ep. 1912 prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea bisericii gr-ort. rom. din **Bălan**, tractul Unguraș.

Licitațiunea se va ținea în **4 August st. n. a. c.** la oarele 11 a. m. în edificiul școlii confesionale gr-ort.

Prețul de strigare este 12.547 cor. 98 fil. Comuna bisericească va da piatra, lemne de ars, cărămidă, năsip, var, celalalt material trebuincios îl va da întreprinzătorul, având însă comuna bis. al transporta dela gara Surduc sau Jibou.

Licitanții sunt datori a depune 10% vadiu în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Licitanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese sau diurne pentru câștigarea informațiilor la fața locului, precum nici pentru participarea la licitațiune.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti fără considerare la suma oferită.

Bălan, la 22 Iunie st. v. 1912.

Victor Both

preș. com. par.

Văzut.

Ioan Georgea

notariu.

Pavel Roșca

protopresbiter.

Nr. 640/1912 prot. (223) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr-ort. română din comuna **Ilimbay**, protopresbiteratul Agnitei, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar fundametal 1000 cor., dintre care 520 cor. dela stat, 400 cor. dela comuna politică, 80 cor. din aruncul de 5% după darea directă dela credincioșii bisericeii; cvartir în natură în edificiul școlii de azi, care după zidirea școlii celei nouă va rămânea întreg ca locuință de învățător; grădina în natură. Cvîncvenalele de câte 100 cor., trei sunt deja asigurate dela stat. La I. și II. cvîncvenalele se vor socoti însă numai după serviciul prestat la această școală. Învățătorii alesi e obligat să instrueze băieții în cântările liturgice și să cânte cu ei în biserică în Dumineci și sârbători.

Se notează că concurenții cari vor avea desteritatea de a cânta la serviciul divin, vor fi preferiți. De aceea se recere ca să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare la serviciul divin spre a-și arăta desteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Doritorii de a ocupa acest post să înainteze la oficiul protopopesic subsemnat rugărilor lor instruite cu estras de botez, atestat despre studiile premergătoare, absolut de pedagogie și diploma de învățător, eventual și alte documente recomandătoare.

Agnita, în 3 Iulie 1912.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean
protopop.

Atelierul tehnic dantistic alui E. DICKER,

din **28 Iulie** până în **12 August**
(238) este închis. 1—2

Se caută

o corespondentă,

care pe lângă cunoașterea limbilor **germană, maghiară, română** să fie perfectă în **stenografie** și în **mașina de scris**.

Ofertele dimpreună cu pretenșiunea salariului au a se trimite la administrația acestei foi sub „Perfect”.

(237) 1—3

Dentist Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, întrarea prin strada **Quer Nr. 22**.

(126) 22—

SALVATOR

Călcaie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 52—52

Se află pretutindenea.

Depozitul general pentru Sibiu și jur la:

Vasilie Ban, Sibiu, strada Oenii (Burgergasse) Nr. 7 și strada Faurului (Smidtgassee) Nr. 16.